

Római kori temetőrészlet feltárása Óbuda-Kaszásdűlőn

(Budapest, III. ker., Huszti út 33/b,
Hrsz.: 18997/2)

2009. április 6. és május 8. között próba- és megelőző feltárást végeztünk Kaszásdűlőn a Huszti út 33/b telken az Óbuda-Újlak-Ingatlan Kft. megbízásából. A feltárást egy új élelmiszeráruház építése tette szükségessé.

A terület az aquincumi polgár- és katonaváros közötti úgynevezett Benedek Elek utcai temető részét képezte, amelynek összesen 681 sírját tárta fel Kaba Melinda az 1960-as és 1980-as évek között (KABA 1973, 260; KABA 1976, 421; KABA 1984, 466).

A feltáráshoz fordított 22 munkanap alatt, a kiviteli tervben szereplő sávalapozásokhoz igazodva, több, egymástól különálló szakasz feltárására került sor. Az ütemezésnek megfelelően először a telek északi végén egy 18 m hosszú és 6 m széles területet tártunk fel, majd ettől déli irányban, két, egymástól 5 m-re párhuzamosan futó, 2 m széles, 55 m hosszú észak-déli irányú árkot nyitottunk. A nyugati árok déli végétől egy szintén 2 m széles árkot húztunk nyugat felé (1. kép). A tervezett épületet nyugati irányból lezáró, észak-déli irányú falalapozás kutatására nem került sor, mivel ennek vonala megegyezett a Kaba Melinda által már korábban feltárt szakasz nyomvonalával.

A kutatott terület rétegtani viszonyai egységes képet mutattak: a legfelső egy

Excavation of part of a Roman period cemetery at Óbuda-Kaszásdűlő

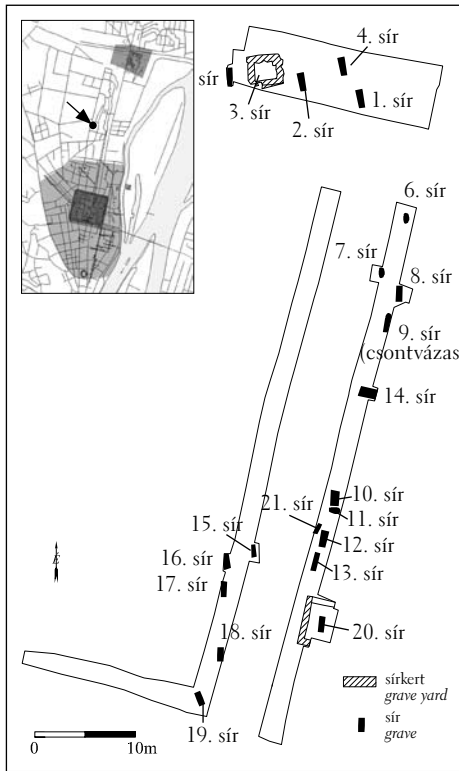
(Budapest III, 33/b Huszti Road,
Lrn.: 18997/2)

Commissioned by Óbuda-Újlak-Ingatlan Kft., test excavations were conducted on lot 33/b Huszti Road, Kaszásdűlő between April 6 and May 8, 2009 preceding the construction of a new grocery store.

The site was part of the so-called Benedek Elek Street cemetery situated between the Civil Town and the Military Town of Aquincum. Melinda Kaba uncovered 681 graves here between the 1960s and the 1980s (KABA 1973, 260; KABA 1976, 421; KABA 1984, 466).

During the 22 work days of the excavation, a series of separate sections were unearthed, adjusted to the long-strip footing marked in the working design. Following the construction phases, an 18 m long and 6 m wide zone was first unearthed in the north end of the lot. Then, two 2 m wide and 55 m long, parallel, north-south running trenches were opened 5 m apart from each other south of the former one. Another 2 m wide trench was started west of the south end of the western trench (Fig 1). The north-south oriented wall foundation closing the future building on the west was not investigated since its path matched the area already uncovered by Melinda Kaba.

The stratigraphy appeared uniform on the investigated territory. The uppermost 0.8-1 m thick modern layer sometimes

1. kép: Az ásatás helye és helyszínrajza
 Fig. 1: Location and summary map the excavation

0,8-1 m vastag, helyenként erősen törmelékeny, tisztán újkori réteg volt, amely néhány ponton beásás formájában egészen az altalajig nyúlt. Alatta egy humuszos, egységesnek tűnő, de a belőle előkerülő leletek alapján két részre választható barna réteg húzódott, amelynek a felső része még újkori leleteket, de alsó negyede már csak a római korra keltezhető régészeti jelenségeket, leleteket tartalmazott. Ez alatt egy barnássárga, kevert humuszos-agyagos átmeneti réteg következett. A legalsó szintet a sárga színű, kissé agyagos, déli irányban enyhén emelkedő altalaj jelentette.

A mai felszíntől számított 1,4-1,6 m-es mélységben a korábban már ismert sír-

contained much debris and in a few pits dug from this level, it extended down to the subsoil. Underneath a seemingly uniform, brown, humus layer followed. This layer was divided into two layers based on the finds recovered from it. The upper part still contained modern finds, while all the archaeological phenomena and finds in the lower quarter dated to the Roman period. A brownish yellow, mixed, humic-clayey transitional layer lay beneath it. The bottom layer comprised a yellow, slightly clayey subsoil, which rose gently in a southerly direction.

Another segment of the already known cemetery was found at a depth of 1.4-1.6 m from the actual ground surface. Twenty-one Roman period graves were uncovered, 20 of which were cremation burials. The scattered ash burials were clearly visible in the brown humus as generally oblong discolorations with rounded corners and daub fragments along the edges. Apart from two graves, the burials had a north-south orientation.

Most of the grave pits were very shallow (10-15 cm). In three of them, tegula and limestone pieces were used to completely or partially cover the graves. Vertically placed limestone slabs stood along the walls inside the graves.

Two cremation burials were enclosed in stone constructions. One burial was surrounded by a rectangular 1.8×2.65 m large limestone masonry construction 0.55 m thick, although only the foundation and the lowermost stone row of the superstructure could be documented from the walls.

The other one was a larger (poorly preserved because of modern disturbances) grave yard where the walls were 0.6 m thick and enclosed a surface that was 4.70 m

mező újabb részlete került elő. Az ásatás során összesen 21 római kori temetkezést tártunk fel, amelyből 20 hamvasztásos sír volt. A szórthamvas rítusú temetkezéseket a barna színű, humuszos földben jól jelezték a zömmel lekerekített sarkú, téglalap alakú, paticsos szélű sírfoltok, ame-

long. The wall foundation was built from small limestone blocks without binding matter, over which larger limestone blocks were placed in mortar. The grave construction could not completely be unearthed since it ran beyond the investigated territory in the east (Fig. 2).

2. kép: Sírkert
hamvasztásos sírral
Fig. 2: Grave yard with
cremation burial

3. kép: Hamvasztásos
sírokból előkerült kerámia
edények
Fig. 3: Ceramic vessels
from cremation burials

lyek két sír kivételével észak-déli irányba voltak tájolva.

A zömmel igen sekély sírgödörök (10-15 cm mélységű) közül három esetben tegula- és mészkődarabokat használtak fel a sírok teljes vagy részleges fedéséhez, egy esetben pedig, a sír belsejében, annak szélein, függőlegesen felállított mészkőlapokat alkalmaztak.

Két hamvasztásos sírt egy-egy kőépítmény vett körül: az egyiket mészkövekből falazott, négyzetes, 0,55 m vastagságú, 1,8×2,65 m méretű falazat vette körbe, amelynek oldalfalaiból már csak az alapozás és a felépítmény legalsó kőszára volt dokumentálható.

A másik, egy valamivel nagyobb (az újkori bolygatások miatt rossz megtartású), 0,6 m falvastagságú sírkert volt, amely 4,7 m hosszú területet határolt. A kisebb méretű mészkövekből készült, kötőanyag nélküli falalapozásra ebben az esetben is nagyobb méretű, habarcsba rakott mészkövek kerültek. A sír építményt teljes egészében nem lehetett feltárni, mivel az kelet felé kifutott a kutatási területről (2. kép).

A hamvasztásos sírokból – bár jelentős részük csak szegényes melléklettel (kerámiatöredékek) rendelkezett – a kalcinátumok mellett a korszakra jellemző temetkezési mellékletek: vörös bevonatos korsók, poharak (3. kép), mécsek, érmek kerültek elő.

A sírok (és a feltárt szelvények) ritkás elhelyezkedése ellenére is olyan sírcsoportok rajzolódtak ki a feltárás során, amelyek középpontjában sírkertek állhattak egykoron. Egy-egy csoportot 10-20 m szabad térség is elválasztott egymástól.

A feltárás során egyetlen csontvázas, észak-déli irányú temetkezés került elő (4. kép). A váz körül megmaradt, szabályos formát kirajzoló vasszőgek koporsós

4. kép: Csontvázas sír koporsós temetkezésre utaló vasszőgekkel

Fig. 4: Inhumation grave with iron nails suggesting this was a coffin burial

Although most of the cremation burials yielded only modest grave goods (shards), contained charred bones and characteristic grave goods of the period, red slip jugs, cups (Fig. 3), oil lamps and coins were found.

Despite the scattered distribution of the graves (and the uncovered trenches), the outlines of grave groups with grave yards at their center were delineated as a result of the excavation. Sometimes 10-20 m wide empty zones separated these groups from one another.

A single north-south oriented inhumation burial was uncovered (Fig. 4). The iron nails around the skeleton outlined the regular shape of a coffin. The only grave goods found in the burial comprised

temetkezést jeleztek. Az egyetlen mellékletet egy a bal kéz ujjpercén talált, rossz megtartású bronzgyűrű jelentette.

A feltárt temetkezések az előzetes vizsgálatok alapján a Kr. u. 2. századra – 3. század első felére keltezhetőek.

Anderkó Krisztián – Lassányi Gábor

a poorly preserved bronze ring on a digit of the left hand of the deceased.

Based on a preliminary analyses, the recovered burials can be dated from the AD 2nd century and the first half of the AD 3rd century.

Krisztián Anderkó – Gábor Lassányi

Irodalom/References:

KABA 1973 – Kaba M.: 22. III. Benedek Elek utca. BudRég 23 (1973) 260.

KABA 1976 – Kaba M.: 102. Benedek Elek utca. BudRég 24 (1976) 421.

KABA 1984 – Kaba M.: 46. Kaszás utca 12. BudRég 25 (1984) 466.